

Misliti socialne inovacije

uredila
Slavko Gaber
Veronika Tašner

Univerza v Ljubljani
Pedagoška fakulteta

Misliti socialne inovacije

Uredila

Slavko Gaber in Veronika Tašner

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

Ljubljana, 2019

Misliti socialne inovacije

Naslov izvirnika Sata innovaatiota Suomesta (dopolnjena izdaja, 2017)

Uredila Slavko Gaber in Veronika Tašner

Prevod Goran Gaber, Nataša Mojškerc (Socialne inovacije iz Finske), Nika Šušterič (Socialne inovacije od drugod)

Slovenski jezikovni pregled Tomaž Petek

Izdala in založila Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani

Zanjo Janez Vogrinc, dekan

Oblikovanje naslovnice Roman Ražman

Priprava Igor Cerar

Tisk Birografika Bori, d. o. o., Ljubljana

Naklada 300 izvodov

Prva izdaja, prvi natis

Ljubljana, 2019

Krepitev kompetence podjetnosti in spodbujanje prožnega prehajanja med izobraževanjem in okoljem v osnovnih šolah

Naložbo sofinancirata Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije ter Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada.

CIP – Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

316.422(082)

MISLITI socialne inovacije / uredila Slavko Gaber in Veronika Tašner ; [prevod Goran Gaber, Nataša Mojškerc, Nika Šušterič]. - 1. izd., 1. natis. - Ljubljana : Pedagoška fakulteta, 2019

Prevod dela: 100 sosiaalista innovaatiota Suomesta

ISBN 978-961-253-236-9

1. Gaber, Slavko, 1958-

298134016

© Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani, 2019

KAZALO

Predgovor	
Odstiranja socialnih inovacij	11
<i>Veronika Tašner in Slavko Gaber</i>	
Uvod	
Sto let Finske – od revne države do države blaginje	15
<i>Ilkka in Vappu Taipale</i>	
SOCIALNE INOVACIJE IZ SLOVENIJE	
1 Biti samooskrben na enem hektarju – Učni poligon za samooskrbo Dole, Poljčane	23
<i>Ana Vovk Korže</i>	
2 Skupnostni urbani ekovrt v borovi vasi v Mariboru	32
<i>Simona Trčak Zdolšek</i>	
3 Knjižnica Reči	35
<i>Jošt Derlink</i>	
4 Ustanovitev teritorialne obrambe, njen razvoj in preobrazba v državno vojsko	39
<i>Ladislav Lipič</i>	
5 Sindikata vzgoje, izobraževanja in znanosti	43
<i>Vladimir Tkalec</i>	
6 »Projekt Človek«: ključna načela pri uvajanju inovativnih socialnozdravstvenih programov na področju pomoči zasvojenim z drogami	48
<i>Bogdan Polajner</i>	

7	Druga violina <i>Valerija Bužan</i>	55
8	Šole kot središča skupnosti <i>Živa Kos, Slavko Gaber in Veronika Tašner</i>	63
9	Stanovanjska zadruga Zadrugator <i>Maša Hawlina in Rok Ramšak</i>	71
10	Družbenoodgovorno gospodarjenje kot socialna inovacija <i>Viktor Žakelj</i>	75
11	Pravična trgovina v Sloveniji <i>Živa Lopatič</i>	80
12	Zadruga Stara roba, nova raba <i>Luna J. Šribar</i>	84
13	Delo s storilci nasilja <i>Gregor Mešič</i>	88
14	Organizacija podpore materi z motnjo v duševnem razvoju za samostojno življenje z otrokom v skupnosti <i>Martina Kljun</i>	91
15	Simbioza med generacijami za e-pismeno Slovenijo <i>Tjaša Sobočan</i>	97
16	Kralji ulice, inovativno reševanje brezdomstva <i>Špela Razpotnik</i>	105
17	Abortus na zahtevo ženske <i>Sara Rožman, Metka Mencin Čeplak in Milica Antić Gaber</i>	111

- 18 **Mirovni inštitut –
Inštitut za sodobne družbene in politične študije** 118
Vlasta Jalušič
- 19 **Zgodovinska vloga ZSMS** 122
Andrej Verlič
- 20 **Slovenski plebiscit 1990 kot socialna inovacija** 127
Viktor Žakelj
- 21 **Preprečen miting v Ljubljani 1. 12. 1989 in
ocena delovanja milice** 131
Pavel Čelik
- 22 **Program mladih raziskovalcev** 138
Ciril Baškovič, Boris Frlec in Erik Vrenko
- 23 **Uvedba mednarodne mature (*International Baccalaureate*)
v Sloveniji** 145
Ivan Lorenčič in Janez Šušteršič
- 24 **Oblikovanje sistema varstva pred naravnimi in drugimi
nesrečami v letih po osamosvojitvi kot pomemben steber
nacionalne varnosti, katerega pomemben del je odziv,
imenovan zaščita in reševanje pod taktirko Civilne zaščite** 149
Srečko Šestan
- 25 **Model stičišč demokracije v Sloveniji** 159
Nataša Mojškerc in Slavko Gaber
- 26 **Uvajanje humanega skupinskega dela v zapore
v Sloveniji** 165
Dragan Petrovec

27	Kontekst šolskih reform na Slovenskem v začetku sedemdesetih let prejšnjega stoletja	168
	<i>Zdenko Medveš</i>	

SOCIALNE INOVACIJE IZ FINSKE

1	Enodomni parlament	175
	<i>Riita Uosukainen</i>	
2	Odbor za prihodnost	179
	<i>Jyrki Katainen</i>	
3	Koalijsijske vlade	182
	<i>Harri Holkeri</i>	
4	Volilna pravica žensk in 40 odstotne kvote	184
	<i>Tuula Haatainen</i>	
5	Preprečevanje korupcije	186
	<i>Johannes Koskinen</i>	
6	Ljudstvo Sami	188
	<i>Pekka Aikio</i>	
7	Preprečevanje slumov	191
	<i>Pekka Korpinen</i>	
8	Študentska stanovanja	193
	<i>Ulla-Mari Karhu</i>	
9	Zaposlitvena pokojninska shema	195
	<i>Kari Puro</i>	
10	Brezplačni šolski obroki	198
	<i>Kirsi Lindroos</i>	

11 Alkoholna politika	201
<i>Jussi Simpura</i>	
12 Mediacija kaznivih dejanj	204
<i>Aune Flinck</i>	
13 Prepolovitev števila prometnih nesreč s smrtnim izidom	208
<i>Pekka Tarjanne</i>	
14 Preprečevanje samomorov	211
<i>Kristian Wahlbeck</i>	
15 Finske knjižnice	214
<i>Kaarina Dromberg</i>	
16 Osnovna šola	217
<i>Erkki Aho</i>	
17 Brezplačno šolanje	219
<i>Sonja Kosunen</i>	
18 Študentska podpora	222
<i>Silja Silvasti</i>	
19 Finska osnovna edukacija iz umetnosti – inovator ustvarjalnosti	225
<i>Minna Lintonen</i>	
20 Finska metoda pripovedovanja	227
<i>Monica Riihelä</i>	
21 Nordijsko sodelovanje	229
<i>Larserik Häggman</i>	

22	Demilitarizirani Åland	231
	<i>Roger Jansson</i>	
23	Finski nenasilni odpor	235
	<i>Steve Huxley</i>	
24	Finsko združenje igralnih avtomatov	238
	<i>Raimo Vistbacka</i>	
25	Ekonomska avtonomija študentskih unij	241
	<i>Linnea Meder</i>	
26	Tabori Prometej in Mladinska filozofska prireditelj	244
	<i>Matti Mäkelä</i>	
27	Kampanja za skupno odgovornost	246
	<i>Kalle Kuusimäki</i>	
28	Linux	248
	<i>Jyrki J. J. Kasvi</i>	
29	Savna	251
	<i>Lasse Viinikka</i>	
30	Zimsko plavanje	253
	<i>Paula Kokkonen</i>	
31	Nordijska hoja	255
	<i>Eero Akaan-Penttilä</i>	
32	»Nore« šale	257
	<i>Jussi Särkelä</i>	
33	Mirovno posredovanje in zapuščina Marttija Ahtisaarija	259
	<i>Tuija Talvitie</i>	

- 34 **Mattila, prostor srečevanja moških** 263
Arvi Pihlman
- 35 **Koiliskeskus – lažji vsakdanjik v centru dobrobiti** 267
Mia Lumio, Elias Pakonen, Anu Hakari in Elina Lehtonen
- 36 **Nova skupnostna urbana kultura** 276
Jaakko Blomberg
- 37 **Temeljni dohodek** 280
Olli Kangas

SOCIALNE INOVACIJE OD DRUGOD

- 1 **Celovita kurikularna reforma na Hrvaškem** 287
Boris Jokić
- 2 **Izobraževanje: od žrtve družbenega dogajanja do dejavnika družbenih sprememb** 294
Ana Pešikan in Slobodanka Antić
- 3 **Elektrarna v Razvojnem centru in tehnološkem parku Križevci** 300
Tihomir Hodak
- 4 **Podpora inovativnim pristopom za povečevanje zaposlenosti in zaposljivosti mladih** 304
Jelena Milovanović
- 5 **Reforma sistema socialnega varstva v Republiki Makedoniji** 307
Mila Carovska

6	Uporaba celostnega kurikula za ozaveščanje, spreminjanje stališč in promocijo sodelovalnih dejavnosti za ohranjanje dobrobiti in vseživljenjskega učenja učencev, družin in skupnosti	312
	<i>Ann-Marie Houghton</i>	
7	Območje družine	318
	<i>Vicky Leigh in Kirstin Kerr</i>	
8	Razvoj edukacije za inovacije v islandskem kontekstu	325
	<i>Gisli Thorsteinsson in Svanborg R. Jónsdóttir</i>	
	Socialne inovacije in prihodnost	335
	<i>Slavko Gaber in Veronika Tašner</i>	
	Stvarno in imensko kazalo	353

V pričujoči monografiji najdemo večje število prezentacij socialnih inovacij. Nabor je pester glede področij, na katerih poskuša odgovoriti na problematiko določenega časa, glede na obdobja, ki jih zaobseže, pa tudi kar zadeva geografska razsežja.

Slovenija je v središču prvega dela naše knjige socialnih inovacij. Tudi zato, ker smo idejo za tematiziranje socialnih inovacij dobili ob prebiranju angleškega prevoda dela z naslovom *100 socialnih inovacij s Finske*, smo v delo vključili prevod večjega števila inovacij, popisanih v tem delu in jim dodali še inovacije, ki jih Finci v svojem delu še niso objavili. S severa smo v monografijo uvrstili predstavitev edukacije za inovacije, ki jo prakticirajo na Islandiji.

Socialno inoviranje pa ni na delu le »daleč na severu«, ampak smo mu priča tudi v državah, ki so ne tako dolgo nazaj predstavljale republike naše skupne države in države skupne širše skupnosti v kateri se nahajamo danes. V delu boste tako našli tudi popise socialnih inovacij iz Velike Britanije, Makedonije, Srbije in iz Hrvaške.

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

Krepitev kompetence podjetnosti in spodbujanje
prožnega prehajanja med izobraževanjem
in okoljem v osnovnih šolah

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija
in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada.

